

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXVII. Sicut.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

nus, & non pœnitebit eum, *Psalms. 109. Matib. 5.* præcipitur: Reddes Domino juramenta tua. Denique addit quædam prohiberi, quia secundum se & semper mala sunt, ut furtum, adulterium, quædam verò prohiberi, non quia per se mala sunt, sed quia frequenter & indiscretè fiunt, inde malum oritur. Ideò non ipsa res simpliciter prohibetur, sed abusus v. g. vini potatio, & tale quoque est juramentum, quod absolute malum non est, & propter necessitatem licitum, sed frequentatio eius in malum, videlicet perjurium inducit, juxta illud *Ecclesiast. 23.* Vir multum jurans replebitur iniquitate. Itaque ad dubitationem Religiosorum respondet, tamen ipsi ad perfectionem vitæ Christianæ conari debeant, tamen si alij testes in causis, quas ipsi habent in judicio desiderentur, concessum ipsis esse, ut testimonium perhibeant veritati. vide quæ docui *l. 4. tract. 3. c. 1. n. 4. & seq. & c. 3.*

CAPITVLVM XXVII.

Sicut.

PARAPHRASIS.

Vacante Ecclesia Tudertina Canonici in quædam capitula jurârunt, quæ in damnum Episcopatus vergebant, postea Episcopus electus, qui & ipse vnus ex jurantibus fuerat eo tempore, adhuc in minoribus constitutus, consuluit Innoc. III. vtrûm his juramentis obligetur, præsertim cum per ea Episcopales redditus minuerentur. Pontifex rescribens ad Episcopum Ameliensem testatur, quòd dicto Episcopo ob juramentum editum pœnitentiam imposuerit, vterius verò considerans, quòd non juramenta, sed periuria potius sint dicenda, quæ contra Ecclesiasticam vtilitatem attentantur, mandat Episcopo Ameliensi, ut super his inquisitionem instituat per Canonicos, & si, quæ dicta sunt, vera cognoscat, videlicet quòd juramenta illa in damnum Episcopalis juris edita snt, in statum pristinum reducat.

SUMMARIUM.

1. Episcopus vel Prælatus Ecclesiasticus, jurans in aliqua, quæ in Episcopatus vel Prælatu præiudicium vergunt, non obligatur eo juramento.
2. An & quando possit Episcopus ex redditibus mensæ suæ aliquid donare Capitulo.
3. Læsis juribus Episcopatus, vel alterius Ecclesiæ, superior ex officio inquisitionem instituere potest tam ad emendandum peccatum, quàm Ecclesiæ succurrendum.

NOT. I. Si Episcopus, vel alius Prælatus iurauit aliquid se seruaturum, quæ in Episcopatus, seu Prælatu præiudicium vergant, non obligatur juramento. Ratio est, quia Sede vacante Canonici non possunt juribus Episcopalibus, aut Prælatu præiudicium afferre. *c. 1. & seq. no Sede vacante aliquid innouetur*, neque redditus Episcopales diminuere, *c. Si qua. de rebu. 42. 12. q. 2.*

Corollarium. Si Episcopus in capitulatione sua iurauit, se omnia acturum cum Capituli consensu, aut priuilegium nullum daturum, non requisito Capituli consensu: Intelligi debet in iis rebus, in quibus consensus Capituli secundum Canones requirendus est, non autem quòd amplior obligatio Episcopo imponatur, per quòd eius Episcopale officium ac potestas, quòd ipsi secundum Canones competere debet, restringatur.

Quærunthic incidenter DD. vtrûm Episcopus ex redditibus mensæ suæ quidpiam Capitulo donare possit.

Resp. Si id fieri possit sine Episcopalis sui statûs detrimento, quia ipse redditibus abundat magis, quàm Capitulum, tunc fieri id potest in præiudicium donantis Episcopi, non autem successeris, quo minus is reuocare possit. Prior pars habetur in gl. communiter recepta, in *Clement. 2. de rebu Ecclesiæ non alienan. verb. Ecclesiæ*. Posteriorem partem tradit *Abbas. hic. n. 4.* & probat. Quia ad alienationem iurium, aut bonorum Episcopalium requiritur consensus

sus Capituli *e. Sine except.* 12. q. 2. Capitulum autem consensum dare non potest in proprium suum commodum *cit. Clement. 2.* Ergo &c. Quod si autem inferior Ecclesia Cathedrali Capitulo quidpiam ex justa causa donare velit, sufficere, si consensus & auctoritas Episcopi interueniat, cum auctoritatem is non præstet in proprio facto, si commodum directe inde non percipiat sicut idem *Abbas. hic notauit.* Dein si fundus aliquis Episcopi tractatu præcedente & consensu Capituli vendendus esset, tunc etiam Capitulum emere posset, sicut bene hic docet *Abbas. in fine, argument. l. Pupillus. s. §. item sibi. ff. de auctoritate tutorum.* ubi dicitur, quod in simili casu tutor à pupillo emere possit.

3 Nota II. Si iura Episcopatus, alteriusque Ecclesiæ lædantur aut malè administrantur, superior ex officio inquisitionem instituere potest, idque partim ad peccatum emendandum, partim ad Ecclesiæ, quæ se ipsam defendere non potest, succurrendum, sicuti tradit *Abbas. in c. Ad nostram. 20. n. 8. hoc. tit.* Sed & Episcopus, si voluisset, potuisset agere ad recuperationem iurium ac reddituum suorum, partim quia antea cõsenserat, & jurarat, tanquã Canonicus; id ipsum verò quod vacante Sede actum & statutum erat, postea retractare potuit, tanquam Episcopus, sicuti *gl. hic. monet verb. reducas. argum. c. Quod sicut. 28. in fine de elect.* partim quia alienationem iurium Episcopatus, etiam qui eam fecit, reuocare potest allegando propriam turpitudinem. Sicuti docuit *l. 3. tract. 4. c. 10. n. 4.*

CAPITULUM XXVIII.

Cùm contingat.

PARAPHRASIS.

Si mulier consentiēs alienationi rerum dotalium, aut propter nuptias donatarum factæ à marito, juramento confirmet, quod eiusmodi alienationem impugnare nolit, sed postea soluto matrimonio nihil omnia oppugnet alienationem,

quæritur, vtrum licitè id agat. Respondet Innoc. III. Tamen si secundum leges ciuiles mulieris consensus in eiusmodi alienatione obligatorius non sit, tamen ne per talem prætextum periuriis via aperiat, mulieribus, seruandum esse eiusmodi iuramentum, si absque vi & dolo spontè præstitum sit, & in alterius præiudicium non redundet; neque obseruatum vergat in dispendium salutis æternæ.

S Y M M A R I V M.

1. Iur civile prohibet & resistit alienationi fundi dotalis.
2. Donata propter nuptias à Marito, ne quidem cum consensu uxoris alienari possunt. Nisi Uxor post lapsum biennium consensum præbeat, & ex aliis bonis Mariti recuperare possit dotem.
3. Sunt ea etiam specialiter uxori pro dote obligata.
4. Mulier sponte consentiens in alienationem dotis, vel Rei donata propter nuptias, non peccat, neque puniri (per se loquendo) potest.
5. Si cum iuramento consentiat renuntians privilegio, obligationem iustitia contrahit, & quidem efficaciter.
6. Pactum, sine contractus, qui lego ipsi resistente, ob priuatum commodum, irritum est, per accessionem iuramenti confirmatur, ita ut etiam in foro externo actio tribuatur.
7. Credibile tamen est, eiusmodi pactum si bonis moribus & iuribus videatur contrarium, etiam iuratum, à seculari potestate posse infirmari quoad obligationem iustitia & religionis.
8. Et hoc duobus modis. Primus hic refertur.
9. Modus secundus.

PRO intellectu aduerte 1. Quod lex ciuilis prohibeat & resistat alienationi fundi dotalis, i. e. Rei immobilis ab uxore marito in dotem data. *l. 1. seq. ff. de fundo dotali. & institut. quibus alienare non licet. in princip.* Vbi dicitur neque consentiente muliere talem alienationem fieri posse, ne sexus muliebris fragilitas in perniciem substantia earum conuertatur.